

Murska Straža

Uredništvo in tiskarna v Gornji Radgoni,
Spodnji Griz. — Telefon št. 7.

Plača in toži se v Gornji Radgoni.
Izhaja vsak petek zjutraj.

**Neodvisno glasilo
obmejnih Slovencev**

Naročnina znaša za celo leto 32 Din, za pol
leta 16 Din, za četrt leta 8 Din, mesečno 3 Din.
Inserati po dogovoru, sicer pa: mali oglasi
do 20 besed 5 Din, za vsako nadaljno besedo
50 p več; vračuni se tudi predpisani davek.

2. številka

Gornja Radgona, dne 11. januarja 1924.

VI. leto.

Cerkev in politika.

1. V prvi vrsti smo kristjani in Slovenci. Dedščina naših očetov, sveta blagovest ljubezni nam je in bodi sveta stvar. Iz tega razloga bomo proti vsakomur, ki to dedščino napada, bomo pa odločno proti vsakomur, ki Cerkev in njen upliv onečašča s tem, da meša Cerkev s politiko. Prevzišeni so verski nauki, zato je zločinec vsakdor, kdor izrablja vero v politične svrhe.

(Iz uvodnika naše prve številke. V vseh naslednjih številkah bomo v svrhu pravih tolmačenja našega programa obravnavali zaporedoma vseh 10 točk in bo vsak članek zaokrožena celota zase. To pa storimo raditega, da pobijemo napačno naziranje o našem programu, katerega nekateri omejeni mameluki tendenciozno zavzajajo. — Uredn.)

„V prvi vrsti bomo kristjani in Slovenci.“ Kristjan je vsak človek, ki veruje v nauke zveličavne Cerkve. Cerkveni pisatelj Sv. Avgustin piše: Anima humana naturaliter christiana (t. j. človekova duša je že po naravi krščanska).

Napačno in pogubonosno je naziranje, da pristaš druge politične stranke ni kristjan in da raditega demokratu, samostojnežu, radikal, socialistu ni dovoljen vstop v kraljestvo božje, ampak v peklo, v kraljestvo satanovo. Po naravi smo kristjani, velikobolj po vzgoji, po naukih dobre mame in skrbnega očeta. Krščanstvo je blagovest, ki je osrečila vse človeštvo, vse narode. Ako politična stranka vzame v svoj program etično načelo, je to prav in hvalevredno, ni pa prav, ako se to načelo izrablja v umazane politične svrhe; greh je, da se Cerkev, ta svetovna institucija postavlja v politično službo te ali one stranke. Verni slovenski narod spoštuje nauke svete Cerkve, zato bi bil greh na narodu, ako se profanira njegova globoka vera, iz katere je črpal v vseh vekih moč in tolažbo — z dnevno politično borbo. Slovenci smo bili nekdanj pogani, sprejeli smo sveto blagovest krščanstva in sedaj smo kristjani in kristjani hočemo ostati. Dokler bomo spoštovali krščanski nauk ljubezni, bomo tudi ostali — Slovenci. Vsi jugoslovani smo kristjani, torej ljudje z etično podlago; kdorkoli veruje, bodi z nami, kdorkoli zameta verstvo, je proti nam. Dosledni „politični klerikalci“ bi morali a priori odklanjati zvezo s protestanti in muslimani*) kakor

*) Muslimani niso sicer kristjani, ali verujejo v enega Boga, imajo torej etično osnovo življenja.

s pravoslavni. To pa bi ne bilo krščansko pa se kljub temu pojavlja med nami. Za našo javnost kvaren nazor je, da dotičnik, ki napr. sovraži tisto tipično farizejsko licemerstvo — ni dober kristjan. Kot tak pa se v stranki z versko podlago omalovažuje, gleda postrani in nezaupno, dasi gori z dušo in telesom za stranko z etično (t. j. versko) podlago. Proti temu se hočemo boriti.

Prav posebno oster boj pa napovedujemo vsem, ki bi večnosvetu načela krščanske vere blatili in napadali. Blagovest svete vere je dragocena dedščina naših očetov in to dedščino hočemo čuvati kakor punčico svojega očesa.

Nočemo pa biti tisti takozvani „politični klerikalci“, ki v svoji omejenosti zasovražijo vsakega človeka, ki misli s svojimi možgani in si upa svojo misel glasno razodeti.

Kdor pa onečašča Cerkev in njene prevzvišene nauke s tem,

da meša Cerkev s politiko, torej Cerkev, lastnino nas vseh z enostranko, politiko, lastnino posameznih skupin pa je — zločinec. Izrabljanje vere in verskih institucij v politične svrhe je rakrana na našem narodnem telesu.

Kristjani smo in ostanemo. Zato je želeli, da prevevaj našo politiko krščanski nauk ljubezni, prizanašanja, strpljivosti, tolerance in da izgini fanatizem, s katerim se takozvano katoliško časopisje bori proti takozvanemu liberalnamu časopisju. Eni i drugi so kristjani, eni boljši drugi recimo slabši bodisi v besedah ali dejanjih.

Cerkev ima svoje liste, politika svoje. Cerkvi prijazna politika pa bodi proti svojim nasprotnikom **res krščanska**; kajti le tako bo časopisje, ta velesila ojačila Cerkev in njeno notranje, dušno carstvo in ne bo pritožb, da vera peša.

To je komentar k prvi točki našega programa.

Atentat na Kemal-pašo.

Mustafa Kemal-paša je bil 8. t. m. v svoji vili od bombe močno ranjen. Njegova soproga je odnesla lahke rane; Kemal-paša

je bil prenešen v Angoro. Bombni atentat so izvršili monarhisti. Storilci so zbežali.

Nesreča na Crnem morju - 300 oseb utonilo.

Iz Carigrada je prispela vest, da je novi ameriški 6000 tonski parnik „Conejos“, ki je odplul v Odeso, hotel v megli in

nevihti pristati v Trapezuntskem zalivu in pri tem zadel s tako silo v morski svetilnik, da se je s celo posadko 300 oseb takoj potopil.

Železniška nesreča v Burgenlandu.

Graz, 9. t. m. (Izv.) Na postaji Farkau je sinoči zapeljal zapeljal tovorni v popolnoma zaseden osebni vlak. Dve osebi sta

mrtvi, mnogo težko in lahko ranjenih. Osebni vlak je popolnoma razbit. Vzrok nesreče je ta, ker rdeče signalne svetilke niso gorele.

Hittlerjev puč.

Po poročilih iz Monakovega je zavzela preizkava o državnem udaru Hittlerja in Ludendorffa nepričakovano velik obseg. Do

sedaj je nad 100 ugled oseb pod obtožbo. Razprava se bo radi varnosti izvršila v nekem provincijalnem mestu, ki se ne imenuje.

Amerika prepovedala izvoz orožja.

Predsednik Coolidge je prepovedal izvoz orožja iz Amerike. Prestopki te naredbe se kaznujejo

z 2-letno ječo poleg 10.000 dol. denarja kazni.

Vprašanje grške dinastije.

Republikanski in liberalni poslanci so na posebnem sestanku dogovorno sklenili, da bodo na prvi seji parlamenta predlagali, naj se grška dinastija odpravi.

Ortodoksni liberalci pa so v nasprotju s tem sklepom storili sklep, da počakajo prihod Venizelosa.

Angleška „Labour Party“ (del. stranka) in njen socializem.

Iz uvodnika „Pomen angl. volitev“, katerega je pred kratkim objavila zagrebaška „Narodna Politika“, priobčujemo svojim čitateljem v informacijo sledeči odlomek, da vidijo razliko med evropskim kontinentalnim socializmom in socializmom angleške del. stranke.

V socialnem pogledu gre angl. delavska stranka popolnoma lastno pot. Dočim socializem na kontinentu vedno bolj upada in dočim se nacionalistične struje krepe, angleške delavska stranka trajno napreduje. Med kontinentalnim socializmom in angleškim socializmom pa obstoji razlika. Evropski socializem je storil temeljno napako, ker je s silo, t. j. potom diktature enega razreda hotel oživitvoriti neke vrste teoretični ideal brez ozira na praktično življenje. Angleški socializem pa nasprotno gradi na demokratičnosti in realnosti. On spoštuje tradicijo, še več, ta socializem ni niti republikanski. Angleškim delavskim voditeljem se prav nič ne mudi v vlado in tudi v teoriji so oni manj radikalni kot najzmernejši socialisti na kontinentu. Ni dvoma, da bo ta stranka, katero vodijo bolj praktiki nego teoretiki in sanjači, ko pride na vlado — na vlado pa bo sigurno prej ali slej prišla, ker to dokazujejo zadnje volitve — ustvarila nekaj trajnega, kar bo služilo za vzor in v posnemanje evropskim narodom. Angleži so sami na sebi konservativen, praktičen in politično zelo zrei narod. Ko daje torej takšen narod tretjino svojih glasov stranki, ki oznanja nova socialna načela, pomeni to, da obstoji precejšnja verjetnost, da se bodo ta nova načela dala tudi uresničiti in da takšna stranka edino v toliko privzema načela o novi socialni ureditvi, v kolikor se pač dajo uresničiti. Nikar ne pozabimo, da je angleška zemlja, kjer sta se na eni strani najpopolnejše razvila kapitalizem in nauk ekonomskega liberalizma, na drugi strani pa tudi zemlja, v kateri je proletarijat gotovo najjačje organiziran in politično izredno zrel. Če pride sploh kje do uresničenja nekapitalističnega socialističnega družabnega reda, bo to v Angliji, ker to, kar bo v njej oživitvorjeno, bo trajne in praktične vrednosti.

Naš inseratni cenik.

Vsled povečanja naklade na eni strani, na drugi strani pa vsled dragega tiska in papirja smo ustalili sledeče cene za inserate (ogläse) i. s.:

Cela stran	820.—	Din
Pol strani	460.—	„
Četrt strani	230.—	„
Osminka strani	115.—	„

Pri večkratni objavi sledeči popusti:

Za celoletno stalno objavo 52 krat	40%
„ polletno „ „	26 „ 20%
„ četrtletno „ „	13 „ 15%
„ enomesečna „ „	4 „ 10%

Mali oglasi do 20 besed 5.— Din, vsaka nadaljna beseda 50 para več,

4 stolpna pettivrsta ali njen prostor 1.50 Din; vračuni se tudi oglašni davek.

Enako drugim listom bo po novem letu tudi naš list objavljaj reklamna društvena in druga naznanila le proti primerni odškodnini. Zračunavali bomo objave tako-le:

1. Društvene prireditve, občne zborre, seje, sestanke itd. brez dohodkov za društvo do 30 besed 3 Din, vsaka nadaljna beseda 59 para več.

2. Prireditve z dohodkom vsaka beseda po 50 para.

3. Vesti malih gospodarskih organizacij vsaka beseda po 1 Din.

4. Poslana, izjave, koncerti in trgovska naznanila, vsaka beseda po 2 Din.

5. Objave bank, veletrgovine in veleindustrije, vsaka beseda po 5 Din.

Odpadli znesek za manjše objave prilože društva lahko v znamkah kar pri naročilu, za večje objave pošlje upravo račun po objavi.

Inserati v tekstnem delu so znatno dražji. Cena po dogovoru.

To je torej naša oglasna tarifa, ki je v splošnem vpeljana in je radi likvidnosti lista potrebna ta — **itak minimalno izračunana tarifa**; kajti kljub zvišanju naročnine in oglasnih pristojbin ostane „Murska Straža“ radi svoje razširjenosti in vsestranske bogate vsebine še **vedno najcenejši** tednik. Oglasne tarife drugih slovenskih listov, vzlasti pa hrvatskih in srbskih se oploh ne dajo primerjati z našim oglasnim cenikom.

Z ozirom na to se nadajamo, da bodo razna podjetja, kakor zasebniki se znatno posluževali „Murske Straže“ v svrhu reklame. Ker pride list iz Gornje Radgone, v vsako hišo na Murskem polju, v večjem številu v Prekmurje, Medjimurje, Slovenske gorice in Apačko kotlino in se čita tudi po ostali Sloveniji imajo oglasi v „Murski Straži“ brezdvomno velik uspeh. Malone vsi, ki so v listu oglaševali so z uspehom povsem zadovoljni.

Uprava.

RAZNE VESTI

.....

Eiffel umrl. Graditelj pariškega Eiffelovega stolpa Gustav Eiffel je 27. pr. m. v starosti 92. let umrl.

Veliki zameti v Macedoniji. Brzobjavna poročila iz Skoplja javljajo, da je zapadel v Macedoniji en meter visok sneg. Na progah Gradsko-Bitolj in Skoplje-Ohrid je železniški promet ustavljen. V okolici Strumica so potrgane skoro vse brzobjavne in telefonske žice.

„Uradniki“ v radikalskem smislu. „Politika“ prinaša sledečo pikantnost: Od g. Ante Grbe, krojača

iz Prizrena, sem dobil nastopno pismo: Z zadnjim ukazom je ministrstvo notranjih del imenovala za policijska komisarja dva moja pomočnika — enega v Prizrenu, drugega v macedonskem Negotinu. Jaz ki sem mojster, sem se obrnil do g. ministra, da me imenuje za srezkega načelnika kje na jugu države. Seveda, mojster ima prav. Le tako dalje, pa bo kmalu rešen problem južne Srbije in cele S. H. S. Zato se razne temne sence pri nas držijo radikalne partije...

Strela po zimi. V Cetinju je divjal silen vihar. Strela je udarila v katoliško cerkev ter poškodovala streho in zidove bližnje hiše. Neka žena se je samo onesvestila, druge nesreče ni bilo.

Napisal svojo poslednjo voljo na ovrtnik. Petinštiridesletni Hugo Futerer je umirajoč pod svojim prevrnjenim avtomobilom napisal svojo oporočo ovrtnik ter obenem svoje zadnje poročilo, v katerem izjavlja, da je on zakrivil nesrečo, pri kateri je bila fatalno ranjena njegova nečakinja, devetnajstletna Erna Vogele. Pod avtomobilom sta bila devet ur. Erna je umrla pet ur po nesreči.

Klub „nesrečno oženjenih“. V francoskem mestu Firminy se je nedavno ustanovila gotovo najzanimivejša organizacija na svetu. Ustanovljen je bil klub ljudi, ki so bili nesrečni v zakonu in ki so se ločili od svojih žen. Ta klub prireja stalne sestanke svojih članov, na katerih si člani drug drugemu pripovedujejo razne zakonske težave. Časopisje naglašja, da bi klub moral vse te izjave tiskati v posebni knjigi, ki bi opozarjala še neozenjene moške na bridkosti zakonskega življenja.

Belgrajski informacijski biro „Argus“ ima poleg informacijskega oddelka, ki popolnoma ustreza sedanjim zahtevam, tudi poseben oddelček za pregled celokupnega jugoslovanskega tiska (časopisov), ki vodi evidenco vseh člankov in notic, ki se nanašajo na posamezne osebe, javne delavce, zavarce, časopise, urade itd. Te dopise pošilja v prepisu ali izreku, vsem osebam, zavodom itd., na katere so dopisi nanašajo, če je dotičnik abonent „Argusa“. Hkrati navaja tudi list in številko, v kateri je bil objavljen dopis. Priporočamo „Argusovo“ podjetje, ker smo se uverili o njega točnosti in veliki koristi, ki jo nudi „Argusov“ tisk jugoslovanskem novinarstvu, javnim delavcem, zavodom, uradom itd. Naslov: Agence „Argus“, Beograd, Poštni predal št. 130.

Največja grobnica. Na pokopališču Fairjew v New-Yorku so pred kratkim pripravili grobnico, ki sprejme v svoje prostore lahko stotisoč trupel. Poleg tega sprejmejo prostori v

svoje oddelke lahko še več sto posod s pepelom onih, ki so dali svoje zemeljske ostanke sežgati v krematorijih. Newjorkčani se veselo, da imajo sedaj največjo grobnico pod solncem in se nadajajo, da bo njihova grobnica dočakala vsaj starost egipčanskih piramid.

Pet tisoč lir za eno idejo. Italijanski list „Il Secolo“ v Milanu je razpisal nagrado 5 tisoč lir za eno idejo, ki bi se dala pozneje obdelati kot roman za list. Kaka naj bo ta ideja, prepušča svojim čitateljem. Kdor bo izbrano idejo obdelal, dobi 25.000 lir nagrade. Vsekakor originalna časopisna reklama.

Imenitna ideja, a žal le utopijska. Človekoljubni zdravnik Edward Bok iz New-Yorka je ponudil nagrado 20 tisoč liver šterlingov avtorju najboljšega načrta, da se onemogočijo vojne. Natečaja se je udeležilo 22.165 oseb, pripadajočih 22 narodom. Odbor, pod predsedstvom senatorja Rosta bo objavil svoj sklep v prosincu ali svečanu.

Platno za seljake (kmete). Te dni je prejelo belgrajsko justično ministrstvo iz Nemčije na račun reparacij okrog 1.000.000 m platna, katero se bo baje razdelilo med siromašne kmete. Koliko srajc dobila slovenski in hrvaški kmet oz. viničar od tega platna — je odvisno vprašanje.

Slovenska šola v Collinwoodu. Dramatično društvo „Lilija“ v Collinwoodu je otvorilo dne 15. decembra m. l. privatno šolo; kjer se bodo poučevali otroci naših izseljencev v materinščini. V šoli poučuje rojak g. Milan Slaje, bivši kaplan v Gornji Radgoni.

Trgovci z dekletimi na Krasu. Po kraških vaseh sta se o božiču klatila dva lopova, katerih eden se je izdajal za mnogokratnega milijonarja. Hodila sta od hiše do hiše in nabirala dekleta od 15—22 let, katerim sta obetala sijojne službe, v katerih ne bo treba nič delati, plača pa bo bogata itd. Gotovo bi bila zvabila v nešrečo marsikake nevedno dekle, da jih niso ljudje naznanili karabinierjem. Lopova sta nato hitro izginila s Krasa. Oblast je uvedla preiskavo.

Prebrisan sodnik. K sodniku nekega bolgarskega mesta je prišel pred kratkim neki kmet z tožbo, da mu je bil ukraden čebelni panj. „Pridi jutri zopet“ je rekel kadi kmetu, „in pripelji tvoje sosede iz vasi s seboj“. Tako se je zgodilo. Ob določen uri je stal kmet s skuplino sosedov pred kadijem. Ta ga je narahlil: „Domisljavi človek, kako si drzneš toliko poštenih ljudi pripeljati pred moj obraz? Ali si slep in ne vidiš, da tatu, ki je okradel, visi še cel roj čebel na turbanu.“ Komaj je to izrekel, se je prijel eden kmetov za turban in so ga spoznali kot tatu.

DOPISI

Pozor, volilci v davčno cenilno komisijo!

Na zboru zaupnikov SLS za ljutomerski okraj so se določili sporazumno in enoglasno sledeči kandidati i. s. začlana:

g. Janez Lančič, G. Radgona
g. Anton Slavič, Bučecovci;

za namestnika:

g. Neudauer Alojzij, G. Radgona,
g. Magdič Ferdo, Cven.

Dne 20. januarja t. l. glasujte vsi davčni obvezanci kot volilni upravičenci za gornjo listo!

Imena kandidatov Vam jamčijo, da se bodo ti moške z vso žilavostjo potrudili za varstvo interesov vseh davkoplačevalcev!

Gornja Radgona. Davkoplačevalci, pozor! Kdor pravilne davčne pridobinske napovedi do konca januarja ne vloži, nima pravice priziva! Vložite tedaj takoj pravilne pridobinske napovedi in prepis iste zadržite pri sebi! — Pojasnila daje Ljudska pisarna G. Radgona.

Gornja Radgona. Ljutomeržane je razburila gornjeradgona spomenica glede nameravane ukinitve uradov. Razburjenost ima smešni značaj, spomenica pa je zgodovinski dokaz, da se je gornjeradgonski občinski zastop pobrigal za razvoj svojega trga. Raditega in treba ljutomerske ljubosumnosti. Vprašali bomo ljutomerski obč. zastop, kako se on briga za razvoj Ljutomera. Po dosedanjih znakih precej slabo. Poboljšajte se, da se bo tudi o vašem delovanju kaj pozitivnega, res naprednega moglo zabeležiti v kroniko obmejnih trgov! — Vsevid.

Ljutomer. POZOR! Rudarska vesalica v korist westfalskih Jugoslovancev. Vabilo na veliko narodno prireditev, katero prirede Presiški rudarji g. Wazlaweka skupno z domačimi v nedeljo, dne 13. januarja 1924 ob štirih popoldne v gostilni g. Miheliča v Stročjivasi pri Ljutomeru. Na sporedu je: govori o Westfalskih Slovencih, ples, šaljiva pošta, licitacija, petje i. dr. Ker je čisti dobiček namenjen za stradujoče Jugoslovane v Westfalu vabi vse narodno čuteče Jugoslovane k obilni udeležbi — veselilni odbor.

Ljutomer. V nedeljo, dne 13. januarja se vrši po rani maši v mežnariji redni občni zbor društva „Katoliški dom“. Naj se ga gotovo udeležijo vsi odborniki in zaupniki, pa tudi prijatelji, ki jim je pri srcu skorajšna dograditev te za ljutomersko

Kolečka Ivanovič:

Študentje.

(Novela.)

Kemik se je dobrodušno smejal, Bžezni se je jezil, ostali so ga pa veselo udarjali po rami, se smejali in se končno jeli razhajati.

— Miča, zakaj sediš tako žalostno, pojdiva malo plesat.

— Kemik, pazi ti na svojo kožo, jaz ti svetujem, vse tiste stvari spravi, sploh vso kemijo vrzi v potok.

— Pa kaj? Ne, ne, preveč drago je vse skupaj.

— Veš, jaz nekaj slutim, nekaj se bo pripetilo in stroga preiskava bo, k vsakemu bodo prišli.

— Ki smo v društvu?

— Stanij molči o našem društvu!

— Pst! Bžezni je tam.

— Kaj je on proti nam?

— Oho, ti še tega ne znaš, to je največji petolizec oblasti, kot njegov oče, drugače je sicer čisto resen fant.

— Pa saj ni slišal. Ampak kaj bi moral kemikalije zagnati v potok, tega pa ne vem?

— Jaz ti svetujem, navadno se moje slutnje uresničujejo.

— A kaj, naj jih nosi vrag, raje grem plesat. Na svidenje!

Kemik je udaril proti plesišču, Miča in Stanij pa sta počasi zavila proti Kovačevemu paviljonu, se držala za roke in tiho poslušala dijaško pesem, ki je polna navdušenja donela od hiše in odmevala v temnem smrekovem gaju, donela je tako veličastno, tako visoko in koprneče, da so stopile na Stanijeve oči solze.

Mimo je prišel Kovač, gledal je proti gaju in s čudno sanjavi glasom pozdravil. Kmalu za njim je prihitela v svilem, lepem oblačilu Slava Turn in vprašala, če je mogoče šel tod mimo Kovač. Ona dva sta molče prihrdila.

— Kovač je skoraj edini docela zanesljiv, pristaš.

— Tudi meni ugaja, pa so tudi drugi dobri.

Na kamenu med umetno vzgojenimi bori je sedel Danilo Kovač in pričakoval Slavo; daleč nekje za nizke hribe je zahajalo solnce in obrobilo zeleno listje v gaju z rdečo barvo, ki se je počasi razlivala v vedno bledejšo, dokler se slednjič ni popolnoma razgubila v temnem osrčju mogočnih hrastov.

— Danilo že tu?

— Sem Slavica, sem že prišel.

— Oh, in tu na kamenu sediš, se boš prehladil.

— Ne, saj vendarle veš, da sem prijatelj naravnega življenja, klop pa je umetno delo.

— A saj istina. Tudi jaz sedem sem.

— Da, le prisedi. Kaj ni krasno? To pogledj kako veličastno zahaja solnce, kako krasno igra godba. Slavica, kako krasno.

— Lepo je, hotela bi, da je vedno tako.

Vedno bolj je lezlo solnce v zaton in vedno bolj rdeča je bila zarja; iz zemlje je puhtela hladna, vlažna para, tu in tam je zapihljaj vetrič in prinašal zvoke godbe in sveži vanj vrtnic. Ves zrak je postal tako nekako hladan in se je zibal, tako na lahno, kot da bi božal lica s svojo mehko roko. Tedaj je udarilo nekje daleč v mestu, počasi z močnim basom je zvonilo večerno molitev. Nekje v ozadju so dijaki zapeli pesem. Tenor je pel tako krasno in mило, kot še doslej ni menda nikdar, ostali so ga spremljali in s sanjavi glasom istočasno z zvonom peli. Bim... Bam...

— Slavica, to je tako lepo, tako sanjavo. Tu pri tebi sedim, te ljubim in krog in krog je pesem, pesem ljubezni Slava...

— Krog in krog je pesem ljubezni.

— Slava, ti si tako lepa kot večer in še lepša; o, ko bi jaz znal,

bi zložil pesem, tako visoko, polno ljubezni, pesem, ki bi opevala samo tebe in večer, ko zahaja solnce, ko leži po smrečju mrak in iz tega mraka se beli samo mramornati spomenik, iz daljave pa doni zvon in pesem: „... kako krasno, kako glasno“.

— Vse je lepo, toda...

— Ah, kaj toda? Kaj lepšega si ne moreš misliti.

— Že, pa če bi tebe ne bilo, bi vse to ne imelo pomena.

— Tudi tedaj bi imelo pomen. Kolikrat sem stal sam na gori, ko je zahajalo solnce, doline so bile že temne, gori pa je sijalo solnce z zadnjimi žarki. Gledal sem okrog po rekah, po ravani, po vsej tisti ogromni ravani. Tam, tamkoj je vladal mir, vse je bilo kot pesem, vse je bilo s tistim pritajenim glasom, ki ne hrumi kot vozeča lokomotiva, ampak peva sanjavo pesem narave.

— Sanjavo pesem nebes. Tebe imam tako rada, ker znaš toliko povedati. Si pobožen?

— Zakaj vprašaš?

— Ker od vas ni nikdo pobožen, ti pa znaš toliko povedati in zelo lepo, ti si gotovo pobožen.

— Ah Slavice. To tudi, pri nas so pobožni. Toda jaz nisam, Muki je.

(Dalje prihodnjič.)

POLITIČNI PREGLED

.....

Politika Svetozarja Pribičevića.

Pribičević, duševni oče demokratov, se slabo počuti, ko ni vladil. Manjka raznih fondov, ki jih je smel poljubno rabiti ne le Pašić, ampak tudi on. Vedno bolj jadra — proti radikalom. Izstopil je iz glavnega odbora demokratske stranke. Sedaj čaka, da ga povabijo nazaj in se mu brezpogojno pokore. Če ne bo skušal sam poiskati poti do vladnih jaslí.

Mussolini

grozi, da bo ponovno zasedel Reko. Iz grožnje se zrcali spričevalo popolne nesposobnosti naše zunanje politike.

Reško vprašanje.

V zadnjem času se širijo nasprotujoče si vesti o pripravah za definitivni sporazum med Italijo in Jugoslavijo radi Reke. Medtem ko se je nedavno poročalo, da je Italija sedaj pripravljena priznati rapalski dogovor in torej samostojnost Reke kot osnovo sporazuma, trdijo nekateri belgrajski listi, da Italija zahteva suvereniteto nad Reko, daje pa Baroš in Delto Jugoslaviji ter zahteva trgovinsko pogodbo tekom dveh mesecev po zaključku reškega sporazuma. V tem smislu se vrše direktna pogajanja med jugoslovansko in italijansko vlado. O definitivnem sporazumu pa še ni mogoče govoriti. To vprašanje je toliko dozero, da se v Belgradu misli, da brez obojestranskih koncesij in odstopov od rapalske pogodbe ne bo mogoče priti do definitivnega rezultata.

Volitve v Albaniji.

Pri volitvah v Albaniji je dobila vladna stranka od 120 mandatov 71.

Preokret v naši notranji politični situaciji.

Vse kaže, da se bo v kratkem izvršil preokret v naši notranji politični situaciji, ker Pašić sodi, da je postal sedanjí položaj za vlado neznosen. Pašić je osebno za koalicijo z demokrati, skupina Velizarja Jankovića pa želi kompromis z jugosl. klubom in sicer na bazi, da bi vlada dala dr.

gori omenjeno nagovarjanje, je skočil v sobo, zgrabil sestro za lase in jo vlekel k vratom, da jo vrže ven. Ker pa oče ni mogel tega trpeti, ji je pri-skočil na pomoč, toda sin se je obrnil in sunil je tudi očeta čez prag in ga lahko poškodoval. Sin se je moral zagovarjati pred okrožnim sodiščem radi surovosti in bil je tudi obsojen, toda le na tri tedne ječe, ker je med tem in sicer že meseca novembra oče umrl in ker mu je sestra odpustila.

Nemška šmek-žurnalistika. V Mariboru izhaja dnevnik „Marburger Zeitung“ silno medel list, kateremu se pozna, da vpliva nanj mrtvaški zvonec... V tej agoniji mu ni za meriti, da ne zna iz „Tabora“ niti imen prepisati. Poštar Ivanuša je Jamiša, znani Jurkovič pa je „Kaufmann“. Poročevalec zamolči, da se je popolnoma posrečil dokaz resnice proti goljufijam in nečednostim Jurkovića in da je radi nezadostnega pričevanja oseb, ki pripadajo inteligenci in ki so dopis lansirale v list se dokaz resnice ponesrečil v zadevi dr. Potzinger, ki je od prevrata znan kot narodni hujskač in je sam dokazal, da je politični komedijant. Kot župnik je bil nemškonac, poslanec (liberalec), zatem samostojnež in sedaj velesrbski radikal... Gotovo mož-značaj in ne politični harlekin! — Mbg. Zeitung naj nauči svojega mazača pravilne gramatike!

V Ljutomeru se je vršil v ne-

Korošcu obsežne koncesije v Sloveniji, jugosl. klub bi pa zato podpiral vlado v parlamentu. Govori se tudi o možnosti, da bi opozicijske stranke prevzele vodstvo državne politike. Toda vse to je le: Rekla, kazala... Dokler ne dobimo Slovenci in Hrvati popolne avtonomije, se naši poslanci ne bodo zmotili do vladnih jaslí.

Likvidacija pokrajinske uprave.

V ministrstvu notranjih del so začeli konferirati o pospešitvi likvidacije pokrajinskih uprav v Zagrebu in Ljubljani. Vodstvo likvidacije bo najbrž poverjeno ali članu glavne kontrole dr. Vodopivcu ali pa mariborskemu velikemu županu dr. Ploju. Z likvidacijo bi se moral hitro končati, tako da se že koncem meseca februarja razpišejo oblastne volitve.

10 urni delavnik v Porenju.

Industriji v Porenju so vpeljali z 2. januarjem v svojih obratih 10 urni delavnik. Socialistično časopisje ostro kritizira ta ukrep.

Ljudsko štetje v Albaniji.

Po prvem ljudskem štetju, ki se je izvedlo v Albaniji, se je ugotovilo, da ima Albanija 817.000 prebivalcev. Od teh je 500.000 muslimanov, 172 tisoč pravoslavnikov in 84.000 katoličanov. Ostanek tvorijo druge narodnosti in veroizpovedanja.

V SHS

dežuja raznih neverjetnih prepovedi. Sedaj so prepovedali, da ne smejo kolodvorske prodajalne časopisov prodajati nobenih, v inozemstvu tiskanih knjig, brošur in časopisov. Ubogi „Čuk na palci“, ali te preganjajo: enkrat Mussolini, enkrat Pašić! Gotovim balkanskozapletanim krogom je stalo do tega, da nas odrežejo od celine sveta. Sezidajte kitajski zid, v debelosti 5 km po vseh mejah, pa bo mir! Čudno, da solncu ne prepovejo sijati iztočasno v SHS in druge države. Od neumnosti do smešnosti je samo en korak.

deljo, dne 6. januarja, zbor zaupnikov Slov. ljudske stranke za ljutomerski in gornjeradgonski okraj. Zaupniki so prišli v jako velikem številu. Poslanec dr. Hohnjec je podal odširno poročilo o političnem položaju, o delovanju naše stranke in njenih poslancih in o najvažnejših pojavih strankarskega življenja v narodni skupščini. Zaupniki so poročilo vzeli z odobravanjem na znanje ter so poslancu in njegovim tovarišem izrekli popolno zaupanje. Dr. Hohnjec je potem poročal o volitvi v cenilne komisije. Kot kandidata za člane v celem ljutomerskem cenilnem okraju sta bila enoglasno določena: Janez Lančič, Gornja Radgona; Anton Slavič, Bučevci. Kot namestnika pa: Ferdo Magdič, Cven; Alojzij Neudauer, Gornja Radgona. Koncem je bila enoglasno sprejeta resolucija, v kateri se najodločnejše protestira zoper nakane svobodomselnega učiteljstva, ki pod vodstvom srbskega učiteljstva razvija agitacijo za to, da bi se v novem zakonu o ljudskih šolah zabranil duhovnikom pristop v šole. Odločno se zahteva, da se mora katoliški verouk deliti po načelih in zahtevah katoliške cerkve, ne pa po komandi liberalnega učiteljstva.

Lepota? Svežost mladosti? Pri-ljubljena vnanjščina? Vse to si lahko prihranite in zabranite prerano ostarelost edino z racionelnim negovanjem vašega obraza, vašega telesa, vaših las in zob! Izvanrednega delovanja

so že čez 25 let priljubljeni Elza-preparati za negovanje lepote: Elza-obrazna in kožo obvarujoča pomada (2 lončka s pakovanjem in poštino 25 dinarjev), Elza-pomada za rast las (2 lončka s pakovanjem in poštino 25 dinarjev), Elza lilijno milo lepote (4 kose s pakovanjem in poštino 40 dinarjev in 10% nadoplatka) in drugi Elza-preparati kakor Elza cvet za lase, Elza-voda za usta, Elza-kolonska voda itd.; adresa: Lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elzatrž št. 326 Hrvatsko.

GOSPODARSTVO

Nakadno pobiranje takse

po tarifni postavki 61 in 62 (gostilniške in kavarniške koncesije) za dobo od 7. aprila 1920. do 14. novembra 1923.

Tarifni postavki 61. in 62. srbi-janskega zakona o taksah, ki določata posebne takse za podelitev t. zv. „mesnega prava“, sta bili že z začasnim zakonom z dne 6. aprila 1920. (Uradni list št. 48 ex 1920) proširjeni na vse državne ozemlje in bili prevzeti tudi v zakon o taksah in pristojbinah z dne 27. junija 1921 (Uradni list št. 100 ex 1921). Ker je po v Sloveniji veljavnemu obrtnemu pravu institucija „mesnega prava“, ki je neke vrste realna koncesija, docela neznan, je finančna delegacija v zvezi z od-delkom ministrstva za trgovino in industrijo ponovno opozarjala na morodajnih mestih, da ti tarifni postavki brez ustrezne premembe obrtnega reda v Sloveniji nista izvedljivi. Tudi ministrstvo za notranje posle se je pridružilo tem pomislekom. Generalna direkcija posrednih davkov pa konsekventno zavzame stališče, da je bilo s taksnimi določbami tudi srbijansko — mesno pravo proširjeno na vso kraljevino in da je to pravico smatrati za pridobljeno v vseh primerih, v katerih je v gostilniški ali kavarniški koncesiji označen lokal, v katerem se sme obratovati. V skladu s tem zahteva generalna direkcija posrednih davkov, da se taksa iz postavk 61 in 62 pobere nakadno tudi za vse koncesije, za katere se je prosilo v dobi od 7. aprila 1920 do vstetega 14. novembra 1923. Taksa znaša:

za gostilniško pravico:

- a) v Ljubljani in Mariboru Din 3000—
- b) v drugih mestih 2500—
- c) v trgih 2000—
- d) v vaseh 1500—

za kavarniško pravico:

- a) v Ljubljani in Mariboru Din 3500—
- b) v drugih mestih 3000—
- c) v trgih 2500—
- d) v vaseh 2000—

Interesente se pozivljajo, da vplačajo to takso v roku 14 dni od dneva, ko se objavi v Uradnem listu razglas finančne delegacije z dne 4. januarja t. l. št. B II. 148/4 ex 1923.

Izmenjajte pravočano 10 dinarske bankovce! Kakor smo poročali že zadnjič se je pojavilo v prometu zelo veliko število ponarejenih 10 dinarskih bankovcev takozvanih kovačev. Ti bankovci bodo vzeti iz prometa do 1. februarja 1924. Po 1. februarju bo zamenjavala te bankovce samo še Narodna banka. Vse one, ki so v posesti tega denarja, opozarjamo in poizvamo, naj izmenjajo te bankovce meseca januarja pri državnih uradnih, ker poznejša izmenjava bo združena z velikimi nepotrebnimi neprilikami.

Čuvajmo materi Sloveniji slovensko lice!

župnijo tako velevažne zgradbe, iskreno vabljeni! — Odbor. — V nedeljo, dne 13. januarja ponavlja Bralno društvo v gostilni gospe Vaupotić igro iz rimskih časov: „Večna mladost in večna lepota“. Ker je igra občinstvu zelo ugajala, odbor iskreno vabi, da se tudi ponavljanja v obilnem številu udeleži. Začetek ob 1/24. uri popoldne.

Ljutomer. Nova delniška družba tiskarna Panonija je razpisala subskripcijo delnic. Opozarjamo na današnji oglas.

Presika pri Ljutomeru. Predela za ustanovitev delniške premogokopne družbe so v polnem teku. Družba bo z večjim obratnim kapitalom izkoristila na novo najdena bogata ležišča prvovrstnega premoga.

Križevci pri Ljutomeru. V Bunčanih (župnija Sv. Križ pri Ljutomeru) je bil v soboto, dne 5. januarja popoldne krajevni zbor zaupnikov Slovenske ljudske stranke. Zbor je bil dobro obiskan ter se je vršil pri županu Lubiju. Poročal je poslanec dr. Hohnjec. Razgovor se je vršil o raznih vrašanjih politične važnosti. Posebna točka razprave je bila škoda, ki jo Mura dela v tem kraju in tudi v sosednih krajih. Opozoriti bo treba vlado, da je poprava te škode nujno potrebna.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Novo leto nam je takoj prvi dan prineslo žalost: slovo g. kaplana Sunčiča. Naša mladina je izgubila z njim svojega prijatelja, naša društva pa najbolj vnetega sotrudnika oz. voditelja. Najbolj žalostno pa je to, da nimajo naslednika. Malonedelčanom pa čestitamo: dobili ste za novoletni dar izbornega delavca na verskem in prosvetnem polju. (Upamo, da tudi na novem mestu ostane „Murski Straži“ zvest prijatelj! Uredn.)

Murska Sobota. Tu se pojavljajo sumljivi znaki na novo se pojavljajoče trgovine z dekleti. Niti teh čifutskih podjetij se raztezajo iz Zagreba in Varaždina preko Ormoža v Ljutomer in Prekmurje. Stariši, bodite pazljivi na svojo žensko mladino; dekleta bodite previdna! O žalostnem pojavu pri nas — spregovorimo v eni prihodnjih števil v daljšem članku, spisanem od našega izvestitelja. Tu ima oblast hvaležno nalogo, da razpošlje svoje detektive.

Ormož. Napad na starega moža. Od Svetinj pri Ormožu poročajo: Pri nas je nek neznan lopov napadel starčka gospoda Lah v Mihovcih. Imenovani je šel na svoj dom proti večeru iz svojih gor. Za njim je prišel po tistem nek zlobnež in ga je trikrat močno sunil v hrbet in mu s tem prizadel hude bolečine. Pa hvala Bogu, napadeni bo okreval. O napadalcu pa do danes še ni nobenega sledu.

Naš današnji uvodnik je bil takorekoč — izzvan. Program, katerega smo razvili v naši prvi letošnji številki se tolmači zelo omejeno in enostransko. Zato smo se odločili, da posamezne točke razložimo v posebnih, zaporednih člankih, da bo vsak, ki zna količkaj misliti in ni od neumnih predsodkov preveč shipnotiziran uvidel, da imamo pravzaprav prav; kajti cerkev je hiša božja in ne politična zbornica in duhovnik, ko opravlja cerkvene funkcije je služabnik božji, drugače pa človek iz mesa in krvi kakor vsak drugi. Sveti prostori, kjer se deli krščanski nauk niso in ne smejo biti politični agitačni lokal, kakor se v politični dvorani ne more opravljati služba božja. Če še komu to stališče ni dovolj jasno, mu postrežemo z vzgledi.

Dolnja Lendava. Surovi sin. Marija Kovačeva je obiskala 20. oktobra svojega očeta Matjaža Beheka v Lendavi in ga je nagovarjala, da bi se preselil k njej, da se mu bolje godilo. Medtem je pa nje brat Franc Behek prisluškoval pri vratih in ko je slišal

HRANILNICA IN POSOJILNICA v RADINCIH

ZABAVNI KOT UREDNIKOVA POŠTA

Materijalist:

Kdor na vékomaj se zveže
ne pozabi naj mošnjčka teže!

Klin s klinom!

Bodoči zet: „Kaj? Doto vaše hčeri
naj prejemam po obrokih?

Kakšna je to logika? Saj Vaše
hčere tudi ne bom na obroke po-
ročil!“

Čudno!

V „razmerju“ vsakem vedno dlačico
[dobiš

in kritiko ti pojejo soséde...
A čudež glej: Ko lase vse zgubiš,
številna so „razmerja“ prave — zmedel!

Nasvet.

Kdor do vratu v dolgéh sedi,
dobro stori,
če se bogato poroči!

Vedno v svoji stroki.

Kapelnik Ambrozij Taktirka in
pevka Cilka Carmen sta bila zaljub-
ljena. Šla sta ob drevoredu tik reke
na večerni izprehod. Bila je krasna,
a temna zvezdnata noč. Ko se tako
razvnameta v svojem pogovoru, ob-
stoji kapelnik in nagloma poljubi
svojo spremljevalko Cilko. Ker pa je
bila tema, zadene namesto na usta,
na nos... Pevka pa mu elegično od-
govori: „Da capo, najdražji, ampak
eno samo oktavno nižje!“

Vedno točen.

Ona: „Ali me boš tudi vedno lju-
bil, ko bova že poročena?“
On: „Se razume, da vedno... Iz-
vzemši seveda uradne ure!“

Veržej. Pridite v zadevi šole osebno k
meni. Naš namen ni bil, ni in ne bo neut-
meljeno koga sumničiti ali dolžiti netaktnih
dejanj. Za grmom je zajec ali vsaj žaba, ker
je listje pod grmom nemirno. Torej razjas-
nitve treba. — Ljutomer. Pride, ko bo zrelo.
— Interesentom za „Pohojeno gredo“.
Knjiga se prodaja po 20 Din v knjigarni
Panonija v G. Radgoni, pri g. Lovrenčiču v
Križevcih, pri g. Alto Huberju v Ljutomeru
ter v Slovenski knjigarni v Murski Soboti
in po vseh knjigarnah Slovenije. Kdor je pa
predaleč, naj piše karto na naše uredništvo
in dobi knjigo takoj doposlano. — Gornja
Radgona. Za zvonove in cerkev nisem kom-
petenten. Obrnite se drugam, ker bi sicer
vzbudilo slabo kri, ako bi se vmešaval z
listom v stvari, ki me ne pečejo. Da pa
zvonov še ni in da so drugod povsod pa
ni moja krivda, četudi sem vsega zlega na-
vadno jaz krivec. — Drobntinci. Pričakujem
poročil. Oglasite se ob priliki pri meni. —
Ljutomer. Opozarjamo na naš inseratni
cenik, ki izide danes. Po ameriških načelih
je vsaka reklama pol uspeha oz. dobička.
Izdaja: Konzorcij „Murske Straže“.
Glavni in odgovorni urednik: Roman Bendé,
redni član Udruženja jugosl. novinarjev.
Tisk: Tiskarna Panonija v Gornji Radgoni.

Do 20 besed
5 Din, vsaka
nadaljnja be-
seda 50 para
več.

MALI OGLASI

Enostolpna
Petitvrsta
ali njen pro-
stor 1 Dia
50 p.

Knjige vseh vrst: zabavne, poučne,
leposlovne, molitvenike, vse
pisarniške in šolske potrebščine ima v
zalogi po najnižji ceni Tiskarna Panonija
Gornja Radgona.

Plačuje za lepe, nerazrezane, su-
rove svinjske kože 40 K
za kg usnjarna G. Žilavec v G. Radgoni.

200 K na dan

in še več lahko zasluži vsak količjak inteli-
genten človek brez razlike spola. Pojasnila
proti znamki za odgovor daje — uredništvo.

Vežalke, baterije, nogavice, bi-
serne gumbe, lasne
sponke, glavnike vsako množino po tovar-
niških cenah, enako razne druge v to
stroko spadajoče predmete se dobi same
pri tvrdki I. Baloh, Maribor, Grajski trg 3.

Kupim mladega psa, najraje čiste
volčje pasme (možkega
spola) — za čuvarja gospodarstva. — Po-
nudbe z navedbo cene sprejema upravništvo
„Murske Straže“ v Gornji Radgoni.

Posestvo v izmeri 11 oral (go-
rica, travniki, šuma
itd.) z zidano hišo in dve kleti, 3/4 ure od
Gornje Radgone se za ceno od 200.000 Din
proda. Naslov v upravi „Murske Straže“.

Mlinarski učenec

močen, se sprejme s 1. marcem 1924 pri
Ivanu Kröll, mlinar v Segovcih p. Apače.

Mlin na Muri, popolnoma nov, letoe
postavljen, kolo na vodi, mlin
na suhem, na 3 tečaje (1 par valjarjev in 2
para kamnov), čistilnica, vse v polnem in
stalnem obratu, se takoj proda. Cena in
vse drugo se poizve pri g. Al. Neudauer
v Gornji Radgoni, Posojilnica.

Jajca kupi vsako množino po
najvišji dnevni ceni Eksportna
trrdka Al. Sotlar.

Močen mladenič

star 17 let se želi učiti mesarske obrti.
Vprašati pri upravi Murske Straže.

Velika zaloga pohištva!!

Ernest Zelenka, Maribor

Oblastveno zapriseženi strokovnjak

Šolska ulica št. 5

priporoča svojo bogato zalogo pohištva in prvovrstnih tapetniških izdelkov,
spalnice, divane, preproge, jedilnice, zastore, odeje itd.
klub garniture s pravim usnjem preoblečene!

Velika izbira lastnih prvovrstnih izdelkov v novem povečanem lokalu!

Prosti ogled! Zavarovanci imajo posebne ugodnosti! Prosti ogled!

TISKARNA PANONIJA D.D. V LJUTOMERU

Vabilo na subskripcijo delnic.

Ministerstvo trgovine in industrije, oddelek v Ljubljani, je s svojim odlokom od 14. decembra 1923 št. 7419/23
dovolilo podpisanim koncesionarjem, da smejo osnovati delniško družbo pod imenom

„TISKARNA PANONIJA“.

Družba je upravičena in ima namen, baviti se z vsemi v grafičko-artistično obrt spadajočimi posli, knjigotrštvom,
vezanjem knjig, trgovino s papirjem, muzikalijami, pisarniškimi in šolskimi potrebščinami itd. itd. V delno izvršitev tega
namena prevzame družba sedaj obstoječo „Tiskarno Panonijo, Iv. Sušec & tov. kom. družbo v Gornji Radgoni“ in jo
premešči v Ljutomer, kjer se kupi v ta namen lastno poslopje.

Delniška glavica znaša 1.000.000 Din ter je razdeljena na 1000 delnic po 1000 Din.

Delnice se emitirajo po kurzu 1000 Din za komad in za vsak komad 50 Din več za kritje ustanovnih stroškov.

Delnice, katere bodo imenske, se bodo izdajale v komadih po 1000 Din.

Na subskribirane delnice odpadajočo glavico je vplačati do 31. januarja 1924 pri zavodu, kjer se je
subskripcija izvršila.

Subskripcija delnic se vrši pri podružnicah Slavenske banke v Gornji Radgoni, Mariboru, Celju, Ljubljani in
Murski Soboti, pri Posojilnici v Gornji Radgoni, Slovenski banki podr. v Ljutomeru, Obrtni banki podr. v Ljutomeru,
ter pri Jugoslovanskem kreditnem zavodu v Murski Soboti.

Subskripcijske pole so na razpolago pri imenovanih zavodih.

Subskripcija se prične dne 11. januarja in zaključuje dne 31. januarja 1924.

Delnice se izroče subskribentom po ustanovnem občnem zboru.

Ljutomer-Gornja Radgona, januarja 1924.

Dr. Karol Grossmann

odvetnik

Anton Jandl

stavbenik

Alojz Neudauer

tiskarska podjetnika

Ivan Sušec

v Gornji Radgoni.

v Ljutomeru.